

La pell de la frontera – Francesc Serés

L'itinerari que ha seguit Francesc Serés (Saidí, 1972) és un dels més personals del panorama literari català. Amb la seva trilogia *De fems i de marbres*, barroca i opaca, es va convertir el 2007 en l'autor més jove a rebre el Premi Nacional de Literatura. Tot seguit va publicar dos reculls de textos breus que continuaven explorant el territori i el món del treball, a mig camí entre la literatura i l'etnografia: *La força de la gravetat* i *La matèria primera*. Després, però, arriba el tomb amb tres llibres prou diferents: *Caure amunt*, recreació teatral de la vida de tres autors catalans medievals; la metaficció titulada *Contes russos*; i el recull de relats *Mossegar la poma*, centrat en la vida de parella. Ara ha publicat *La pell de la frontera*, un llibre que va començar fa dotze anys i que incorpora gèneres tan diversos com el conte, el reportatge i l'autobiografia.

La pell de la frontera està format per catorze textos, la majoria d'entre vint i trenta pàgines, que aborden el fenomen de l'emigració, en particular a la comarca del Baix Cinca i els voltants: Fraga, Saidí, Alcarràs, Gimènells. L'autor s'acosta a les colles de gambians, marroquins, búlgars i romanesos amb un bloc de notes i una càmera fotogràfica (el llibre incorpora una selecció d'imatges). S'interessa per les seves vides, la salut, els mitjans de subsistència, el viatge que els ha dut fins allà. Altres aproximacions són laterals: el diàleg amb un pagès que anys enrere va acollir una família d'emigrants, records de l'aula d'acollida que l'autor tenia al seu càrrec en un institut d'Olot, la conversa amb l'empleat d'una multinacional agroalimentària, les explicacions sobre aquest llibre que l'autor fa en una residència d'escriptors de Nova York.

Un dels capítols més impressionants està dedicat als Monegres, aquell territori extrem del qual ha fugit no només la gent sinó també els arbres, on no arrela ni la història, on fins i tot la guerra hi va perdre la batalla. I, amb tot, també als Monegres, “un dels finals del món”, s'hi arrapa la vida, la gent hi dorm en matalassos vells, hi edifica habitatges provisionals, es renta en atuells de plàstic, s'estintola a l'ombra d'una paret a veure si arriba alguna feina: “Hi ha una capa de realitat que no es barreja amb l'altra, oli i aigua, un mantell que no s'ha cosit, neolític i segle XXI sense Il·lustració ni Revolució Industrial”.

Francesc Serés no només surt de la carretera, sinó que s'interna en territoris on el mapa deixa de ser útil. No aporta xifres, sinó experiències concretes, amb noms propis i apunts al natural. En aquest llibre, les figures retòriques es redueixen al mínim de comparacions i a un polsim d'ironia, ja que l'objectiu no és experimentar amb preciosismes sinó "explicar el país", tal com l'autor declarava fa un parell d'anys en una entrevista. Explicar-lo sense repeticions, podríem afegir, ja que cada nou llibre s'aproxima als intersticis menys coneguts des d'una nova perspectiva.

La pell de la frontera mostra la lluita per la supervivència de la gent que ve de lluny per fer les feines que els nadius en atur no volen ni saber, i suggereix la feblesa de la frontera que separa el nosaltres dels altres: "Pensem que tot és estable i que tot durarà per sempre, però l'arribada de tota aquesta gent de vegades sembla un avís de tot el que el temps pot fabricar per a nosaltres."